

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie VII./2016
Senát II

Nález:

spisová značka	II. ÚS 753/2015
populárny názov	Odporovateľnosť právnych úkonov
sudca spravodajca	Sergej Kohut
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	15.06.2016
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Všeobecné sudy v konaní o určenie neúčinnosti právneho úkonu posudzujú to, či žalovaný s istotou preukázal, že ani pri náležitej starostlivosti nemohol poznať, že vykonaním právneho úkonu dôjde k ukráteniu uspokojenia pohľadávky veriteľa.
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľka bola ako žalobkyňa účastníčkou konania pred Okresným súdom Prešov (ďalej len „okresný súd“), v ktorom sa domáhala proti žalovaným určenia neúčinnosti právneho úkonu, a to darovacej zmluvy z 31. októbra 2008, na základe ktorej žalovaní nadobudli do svojho podielového spoluvlastníctva od ich otca (ďalej aj „ručiteľ“) ako darcu nehnuteľnosť. Sťažovateľka ako bankový subjekt poskytla obchodnej spoločnosti I. (ďalej len „dlžník“), úver, za ktorého splatenie sa zaručil ručiteľ. Ručiteľ bezodplatne previedol vlastnícke právo k nehnuteľnosti, čím sa zbavil svojho jediného bonitného majetku. K prevodu vlastníckeho práva došlo krátko pred tým, než dlžník verejne deklaroval svoje finančné problémy a s tým spojený hroziaci úpadok spoločnosti. Po uzavretí darovacej zmluvy bola dlžníkovi povolená reštrukturalizácia. Sťažovateľ si svoju pohľadávku do reštrukturalizácie neprihlásil. Reštrukturalizácia dlžníka bola ukončená schválením a potvrdením reštrukturalizačného plánu, ktorého záväzná časť obsahovala formuláciu, podľa ktorej veriteľom, ktorí nie sú uvedení v záväznej časti plánu, zanikajú práva domáhať sa uspokojenia ich pôvodných pohľadávok od ručiteľov. Sťažovateľka aj napriek uvedenému zneniu reštrukturalizačného plánu vymáhala svoju úverovú pohľadávku súdnou exekúciou od ručiteľa, vychádzajúc zo skutočnosti, že nie je účastníkom reštrukturalizačného plánu dlžníka, a preto obmedzenia upravené v pláne na ňu nedopadajú. Na účely rozšírenia exekúciou postihnutelného majetku, ktorého sa ručiteľ svojvoľne zbavil, sa sťažovateľka domáhala vyslovenia neúčinnosti darovacej zmluvy.</p> <p>Okresný súd žalobu sťažovateľky zamietol. O odvolaní sťažovateľky rozhodol Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) tak, že rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Rozsudok krajského súdu napadla sťažovateľka ústavnou sťažnosťou. Ústavný súd nálezom č. k. IV. ÚS 604/2013-40 zo 7. marca 2014 konštatoval porušenie sťažovateľkou označených práv, rozsudok krajského súdu zrušil, vec mu vrátil na ďalšie konanie a vyslovil právny názor, podľa ktorého „ustanovenie reštrukturalizačného plánu, na základe ktorého veriteľa nemôžu</p>

	<p>vymáhať svoje pôvodné pohľadávky voči spoludlžníkom či ručiteľom dlžníka, sa jednoznačne vzťahuje výlučne len na veriteľov, ktorí boli účastníkmi plánu, no nemôžu obmedzovať veriteľa, ktorý svoju pohľadávku v reštrukturalizácii neprihlásil“.</p> <p>Krajský súd znova rozhodol tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil a žalovaným náhradu trov konania nepriznal. Dospel k záveru, že síce sťažovateľka mala vymáhateľnú pohľadávku proti ručiteľovi, avšak v konaní bolo preukázané, že žalovaní nemohli ani pri náležitej starostlivosti poznať úmysel ručiteľa (ich otca) ukrátiť sťažovateľku.</p> <p>Sťažovateľka v sťažnosti doručenej ústavnému súdu poukázala na to, že krajský súd posúdil vec na základe nesprávnej interpretácie a aplikácie ustanovenia § 42a ods. 3 písm. a) Občianskeho zákonníka, keď sa domnieval, že hoci sa pri prevode na blízku osobu úmysel dlžníka ukrátiť pohľadávku veriteľa ex lege prezumuje, možno v konkrétnych prípadoch uzavrieť, že tento úmysel neexistuje.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Ústavný súd konštatoval, že do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov môže zasahovať derogačným spôsobom iba vtedy, pokiaľ právne závery všeobecných súdov sú v príkrom nesúlade so skutkovými zisteniami alebo z nich v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia nevyplývajú, alebo pokiaľ porušenie niektorej právnej normy v dôsledku svojvôle alebo v dôsledku interpretácie, ktorá je v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti, zakladá porušenie základného práva alebo slobody.</p> <p>Kľúčová námietka sťažovateľky spočívala v tvrdení, že ústavne nekonformnej aplikácii § 42a ods. 3 písm. a) Občianskeho zákonníka. Úlohou ústavného súdu bolo posúdiť, či napadnutý rozsudok nie je arbitrárny a či ho krajský súd ústavne akceptovateľným a udržateľným spôsobom zdôvodnil.</p> <p>Predpokladom úspešného odporovania právneho úkonu bolo súčasné splnenie týchto podmienok: existencia vymáhateľnej pohľadávky sťažovateľky; ukrátenie uspokojenia vymáhateľnej pohľadávky sťažovateľky konaním ručiteľa; k ukračovaniu konaniu ručiteľa došlo v posledných rokoch; právny úkon bol vykonaný medzi ručiteľom a osobou jemu blízku (alebo v prospech blízkej osoby). Dôkazné bremeno týkajúce sa týchto okolností ťaží veriteľa. Pokiaľ veriteľ dôkazné bremeno na tieto okolnosti unesie, zákon poskytuje možnosť druhej strane preukázať, že ani pri náležitej starostlivosti nemohla poznať úmysel dlžníka ukrátiť svojho veriteľa.</p> <p>Zákon vychádza z toho, že ukračovajúci úmysel dlžníka je daný v týchto prípadoch vždy, druhá strana môže vylúčiť následky odporovateľnosti právneho úkonu iba vtedy, ak preukáže, že ani pri náležitej starostlivosti nemohla poznať, že právny úkon ukračuje uspokojenie pohľadávky dlžníkovho veriteľa.</p> <p>Ako vyplýva aj z odôvodnenia rozsudku krajského súdu, sťažovateľka uniesla dôkazné bremeno, pokiaľ ide o existenciu jej vymáhateľnej pohľadávky, ako aj pokiaľ ide o to, že k ukračovaniu konaniu ručiteľa došlo v posledných rokoch a právny úkon bol vykonaný medzi ručiteľom a osobami jemu blízkymi. Z rozsudku krajského súdu nie je jednoznačne zrejme odpoveď na otázku, či vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že právnym úkonom ručiteľa došlo k ukráteniu uspokojenia vymáhateľnej pohľadávky sťažovateľky alebo nie a z akých dôvodov. Úlohou ústavného súdu však bolo posúdiť najmä to, ako sa krajský súd vysporiadal s otázkou, či vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že žalovaní ani pri náležitej starostlivosti nemohli poznať, že právny úkon ukračuje uspokojenie pohľadávky sťažovateľky. Tu všeobecné súdy dospeli k záveru, že „v konaní boli preukázané skutočnosti, ktoré nepreukázali existenciu úmyslu na strane ručiteľa ukrátiť žalobcu“, resp. že „žalovaní nemohli ani pri náležitej starostlivosti poznať úmysel dlžníka ukrátiť svojho veriteľa“, čo však pre vec nie je rozhodujúce. Všeobecné súdy, považujúc takéto posúdenie veci za významné, z tohto hľadiska hodnotili aj v konaní vykonané dôkazy, a to najmä prepis e-mailovej komunikácie medzi zamestnancom sťažovateľky a ručiteľom, výpoveď svedka, výpovede žalovaných, resp. riešili otázku dohody medzi ručiteľom a sťažovateľkou o tom, že založenie rodinného domu ručiteľa spolu s príslušnými pozemkami sťažovateľka nakoniec nepožadovala, či dozaloženie iného majetku dlžníka a ručiteľa. Do úvahy vzali aj skutočnosť, že žalovaní boli o podnikateľských aktivitách svojho otca informovaní, vedeli aj o vzťahu medzi ním a sťažovateľkou, boli im známe okolnosti úveru a jeho zabezpečenia.</p>

	<p>Všeobecné sudy potom z vykonaných dôkazov vyvodili záver, podľa ktorého „ak sa zabezpečenie pohľadávky veriteľa javilo ako dostatočné (rozšírené po vzájomných jednaniach), žalovaní nemohli ani len predpokladať, že by úmyslom dlžníka bolo ukrátiť veriteľa“, hoci posudzovať mali to, či v danej žalovaným dostatočne známej situácii bolo žalovanými s istotou preukázané, že títo ani pri náležitej starostlivosti nemohli poznať, že vykonaním právneho úkonu dôjde k ukráteniu uspokojenia pohľadávky sťažovateľky.</p> <p>Tým krajský súd posúdil vec nedostatočne (nezaoberal sa s potrebnou starostlivosťou otázkou, či vykonaním právneho úkonu došlo k ukráteniu sťažovateľky) a svoje rozhodnutie založil na natoľko nesprávnej interpretácii a aplikácii ustanovenia § 42a ods. 3 písm. a) Občianskeho zákonníka, že svojim rozhodnutím zásadne poprel účel a význam tohto zákonného ustanovenia.</p> <p>Na základe uvedených skutočností rozhodol ústavný súd tak, že <u>Základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivý súdny proces zaručené čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu porušené boli.</u></p> <p><u>Rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.</u></p> <p><u>Sťažovateľke priznal náhradu trov konania.</u></p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	Ústavný súd Slovenskej republiky: I. ÚS 40/02, I. ÚS 41/03, I. ÚS 65/04
súvisiace právne predpisy	zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník § 42a ods. 3 písm. a)
kľúčové slová	konkurz a reštrukturalizácia / vyrovnanie - prihlásenie pohľadávky arbitrážnosť domnienka - vyvrátiteľná dar, darovanie - darovacia zmluva právny úkon - odporovateľnosť

spisová značka	II. ÚS 81/2016
populárny názov	Odôvodnenie rozhodnutia o námietkach proti exekúcii
sudca spravodajca	Sergej Kohut
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	19.05.2016
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 48 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Ústavný súd môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaniach, ktoré im predchádzali, alebo samotných rozhodnutiach došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody a tiež by mali za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu.
skutkový stav a základné fakty	Okresný súd Michalovce (ďalej len „okresný súd“) v exekučnej veci vedenej proti sťažovateľke, o jej námietkach proti exekúcii a proti trovám exekúcie rozhodol uznesením z 29. júla 2015 tak, že: <ol style="list-style-type: none"> 1. Námietky povinného proti exekúcii zamietol. 2. Námietky povinného proti trovám exekúcie zamietol. 3. Povolil odklad exekúcie do rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky o dovolaní proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 2 Cob 125/2014-484 z 25. septembra 2014. 4. Uložil povinnému povinnosť bezodkladne informovať súdneho exekútora o výsledku uvedeného konania. <p>Odvolať bolo prípustné proti výroku v bode 3 a 4. Rozhodnutie vo výrokoch v bode 1 a 2 nadobudlo právoplatnosť 14. septembra 2015.</p> <p>Sťažovateľka namietala najmä to, že okresný súd pri vydaní napadnutého rozhodnutia postupoval v rozpore s ustanoveniami Občianskeho súdneho</p>

	poriadku a Exekučného poriadku, pokiaľ vo svojom rozhodnutí sám konštatoval, že žiadosť o udelenie poverenia, poverenie a takisto upovedomenie o začatí exekúcie, obsahuje administratívnu chybu v písaní, a aj napriek tomu, námietky proti exekúcii a trovám exekúcie súd zamietol. Podľa sťažovateľky v poverení nebolo uvedené, či sa jedná o rozsudok, a v poverení a upovedomení bola uvedená len spisová značka súdneho konania, a nie číslo konania jednotlivých súdnych rozhodnutí.
z odôvodnenia	<p>Ústavný súd pre účely posúdenia opodstatnenosti sťažnosti preskúmal namietané uznesenia okresného súdu. Uznesenie okresného súdu z 29. júla 2015 vo vzťahu k jeho výroku 1 a 2 ústavný súd považoval za ústavne akceptovateľné. Napadnuté rozhodnutie okresného súdu nevykazuje znaky svojvôle, konštatuje dostatočne zistený skutkový stav. Rozhodnutie obsiahne obširne odôvodnenie a právny základ svojho výroku, čo je potrebné z tohto pohľadu hodnotiť ako výsledok rozhodovacej činnosti, ktorým je realizované základné právo účastníka konania na súdnu ochranu, resp. právo na spravodlivé súdne konanie. Ústavný súd bol toho názoru, že niet žiadnej spojitosti medzi napadnutým uznesením okresného súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto nemohlo dôjsť k ich porušeniu.</p> <p>Ústavný súd si zadovážil aj spisový materiál v napadnutej veci a preskúmal aj postup okresného súdu, ktorý predchádzal rozhodnutiu z 29. júla 2015. Ústavný súd považoval postup okresného súdu za ústavne akceptovateľný aj vo vzťahu k námietke sťažovateľky (ktorú sama osobitne neodôvodnila) týkajúcej sa porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov v prítomnosti účastníka a práva vyjadriť sa ku všetkým dôkazom zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.</p> <p>Sťažovateľka namietala porušenie označených práv aj vo vzťahu k výrokom 3 a 4 napadnutého uznesenia okresného súdu. Ústavný súd konštatoval, že proti výrokom v bode 3 a 4 napadnutého uznesenia bolo prípustné odvolanie. O odvolaní, ktoré podal oprávnený proti výrokom v bode 3 a 4, rozhoduje Krajský súd v Košiciach, čo vylučuje právomoc ústavného súdu meritórne rozhodovať o námietke sťažovateľky v tejto časti.</p> <p>Na základe uvedených skutočností rozhodol ústavný súd tak, že <u>sťažnosti sťažovateľky nevyhoveli</u>.</p>
použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESĽP a iných súdov	Ústavný súd Slovenskej republiky: I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06, II. ÚS 88/01, I. ÚS 13/00, II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, I. ÚS 13/00, I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00, I. ÚS 231/2015.
súvisiace právne predpisy	
kľúčové slová	exekúcia

spisová značka	II. ÚS 264/2016
populárny názov	Urýchlené rozhodnutie o žiadosti o prepustenie z väzby
sudca spravodajca	Lajos Mészáros
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	01.06.2016
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 5 ods. 4 Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 2
analytická právna veta	O väzbe musí súd rozhodnúť urýchlene. Lehota začína podaním návrhu alebo žiadosti a končí vydaním konečného rozhodnutia súdu, príp. doručením tohto rozhodnutia, ak sa rozhodlo v neprítomnosti obvineného. Neexistuje nijaká pevne ustanovená lehota, v ktorej by súd musel rozhodnúť. Či sa rozhodlo urýchlene, posudzuje sa podľa všetkých okolností prípadu. Spravidla však lehoty rátané na mesiace sú príliš dlhé a nevyhovujú požiadavke rýchlosti.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ na hlavnom pojednávaní Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) konanom 11. novembra 2015 podal žiadosť o prepustenie z väzby. Uznesením okresného súdu z 23. novembra 2015 bola žiadosť zamietnutá. Sťažovateľ priamo na neverejnom zasadnutí okresného súdu konanom 23.

	<p>novembra 2015 po zamietnutí žiadosti zahlásil sťažnosť. Písomné odôvodnenie sťažnosti doručil okresnému súdu 11. decembra 2015. Okresný súd predložil spisový materiál Krajskému súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) na rozhodnutie o sťažnosti 7. januára 2016. Uznesením krajského súdu z 21. januára 2016 bola sťažnosť podaná sťažovateľom zamietnutá.</p> <p>Podľa názoru sťažovateľa došlo k porušeniu práva na urýchlené rozhodnutie o žiadosti o prepustenie z väzby. Okresnému súdu trvalo 27 dní, než spis postúpil krajskému súdu. V tejto zjavne neprimerane dlhej lehote videl sťažovateľ základ porušenia jeho práv. Podľa sťažovateľa nemožno akceptovať názor okresného súdu, že spis nemohol byť predložený krajskému súdu po zahlásení sťažnosti obhajcami, a to z dôvodu, že obhajca druhého obžalovaného sťažnosť odôvodnil až po dvoch písomných urgenciách 5. januára 2016. Podľa sťažovateľa ani konanie na krajskom súde neprebehlo v súlade s požiadavkou prednosti a urýchlenosti vybavovania väzobných vecí, lebo odo dňa predloženia spisu krajskému súdu do momentu rozhodnutia uplynulo ďalších 14 dní.</p>
z odôvodnenia	<p>O väzbe musí súd rozhodnúť urýchlene („bref délai, „speedily“). Lehota začína podaním návrhu alebo žiadosti o končí vydaním konečného rozhodnutia súdu, príp. doručením tohto rozhodnutia, ak sa rozhodlo v neprítomnosti obvineného. Neexistuje nijaká pevne ustanovená lehota, v ktorej by súd musel rozhodnúť. Či sa rozhodlo urýchlene, posudzuje sa podľa všetkých okolností prípadu. Spravidla však lehoty rátané na mesiace sú príliš dlhé a nevyhovujú požiadavke rýchlosti v zmysle čl. 5 ods. 4 dohovoru.</p> <p>Ústavný súd konštatoval, že od momentu prednesenia žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby okresnému súdu 11. novembra 2015 do momentu úplného vybavenia veci okresným súdom, teda do momentu predloženia spisu krajskému súdu na rozhodnutie o sťažnosti 7. januára 2016 uplynulo celkom 56 dní, teda takmer 2 mesiace.</p> <p>Ústavný súd považoval obdobie od doručenia písomného vyhotovenia uznesenia (7. decembra 2015) do predloženia spisu krajskému súdu (7. januára 2016) za neprimerane dlhé. Na tomto závere nič nemení skutočnosť, že predseda senátu okresného súdu bol práceneschopný, a tým menej to, že sa s predložením spisu čakalo na doručenie písomných dôvodov sťažnosti ďalšieho obžalovaného, a to dokonca za cenu dvoch písomných urgencií.</p> <p>Na základe uvedených skutočností rozhodol ústavný súd tak, že:</p> <p><u>Okresný súd porušil základné právo sťažovateľa na urýchlené rozhodnutie o žiadosti o prepustenie z väzby podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru.</u></p> <p><u>Sťažovateľovi priznal finančné zadostučinenie vo výške 500 € a úhradu trov právneho zastúpenia.</u></p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESĽP a iných súdov	<p>Ústavný súd Slovenskej republiky: II. ÚS 432/2013, II. ÚS 193/2014, II. ÚS 80/2015</p> <p>ESĽP: Bezicheri c. Taliansko, Sanchez-Reisse c. Švajčiarsko</p>
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	väzba - rýchlosť rozhodovania

Uznesenie:

spisová značka	II. ÚS 313/2016
populárny názov	Námietka zaujatosti voči sudcovi
sudca spravodajca	Eudmila Gajdošíková
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	14.04.2016
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Pokiaľ vo veci samej rozhoduje sudca, ktorý mal byť z ďalšej účasti na prerokúvaní veci a rozhodovaní vylúčený, v ďalšom konaní pred všeobecnými

	súdmi sa môže sťažovateľ domáhať ochrany svojich práv podaním odvolania proti rozhodnutiam prvostupňového súdu, prípadne dovolania proti rozhodnutiam odvolacieho súdu. V predmetných konaniach existuje „iný súd“, a to krajský súd, resp. najvyšší súd, povelaný na poskytnutie ochrany základným právam sťažovateľa.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ Okresnému súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) podal návrh proti správkyňi konkurznej podstaty úpadcu, na vylúčenie majetku zo súpisu všeobecnej podstaty úpadcu. V konaní o vylúčenie majetku bola sudkyňa okresného súdu JUDr. D. V. vylúčená z prerokúvania a rozhodovania veci z dôvodu, že táto sudkyňa je zároveň aj sudkyňou v konkurznom konaní voči úpadcovi. Vec bola pridelená sudcovi okresného súdu JUDr. M. S. Na prvom pojednávaní, ktoré viedol tento sudca, vzniesol sťažovateľ proti nemu námietku zaujatosti, ktorú odôvodnil tým, že konanie sudkyne JUDr. D. V. vyvoláva dôvodné obavy sťažovateľa o nestrannosti a nezaujatosti všetkých sudcov Okresného súdu Trnava, sudkyňa JUDr. D. V., ktorá je zároveň predsedníčkou Okresného súdu Trnava, je osobou, ktorá určuje ktorí sudcovia budú agendu súvisiacu s konkurznými konaniami prejednávať a rozhodovať. O námietke zaujatosti rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že sudca okresného súdu JUDr. M. S. nie je vylúčený z prerokúvania a rozhodovania vecí. Podľa sťažovateľa krajský súd vec nesprávne právne posúdil, keďže sa dôvodmi uvedenými v námietke zaujatosti vecne nevysporiadal vzhľadom na to, že dospel k záveru, že sťažovateľ námietku zaujatosti podal oneskorene.
z odôvodnenia	Podľa platnej právnej úpravy konania pred všeobecnými súdmi a judikatúry všeobecného súdnictva sú ich závažné procesné pochybenia (vrátane porušenia základných práv podľa čl. 46 a nasl. ústavy) dôvodom na podanie odvolania (§ 201 a nasl. OSP), príp. (za splnenia zákonom ustanovených podmienok) aj na podanie dovolania [§ 237 písm. g) OSP. Pokiaľ podľa názoru sťažovateľa krajský súd napadnutým uznesením rozhodol zjavne neodôvodnene a vo veci samej rozhoduje sudca, ktorý mal byť podľa objektívneho posúdenia jeho pomeru k veci alebo k účastníkom konania alebo k ich zástupcom z ďalšej účasti na prerokúvaní veci a rozhodovaní vylúčený, potom sa jeho sťažnosť podaná ústavnému súdu javí ako predčasná, keďže v ďalšom konaní o vylúčenie majetku v merite veci pred všeobecnými súdmi sa môže sťažovateľ domáhať ochrany svojich práv podaním odvolania proti rozhodnutiam prvostupňového súdu, prípadne dovolania proti rozhodnutiam odvolacieho súdu. V tomto prípade teda v predmetných konaniach existuje „iný súd“, a to krajský súd, resp. najvyšší súd, povelaný na poskytnutie ochrany základným právam sťažovateľa. Ústava ani zákon o ústavnom súde neprípúšťajú, aby účastník konania domáhajúci sa ochrany svojich základných práv sám rozhodol o tom, či sa jej bude domáhať v konaní pred všeobecnými súdmi alebo ústavným súdom. Naopak, z čl. 127 ods. 1 ústavy zjavne vyplýva, že pred podaním sťažnosti ústavnému súdu musí účastník konania vyčerpať všetky riadne i mimoriadne opravné prostriedky, resp. iné prostriedky nápravy, ktoré sú mu dostupné v konaní pred všeobecnými súdmi. Ústavný súd vzhľadom na uvedené sťažnosť sťažovateľa odmietol pre nedostatok právomoci.
použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	I. ÚS 9/00, II. ÚS 592/2013, III. ÚS 375/2010, IV. ÚS 26/04, I. ÚS 22/03, II. ÚS 349/08, II. ÚS 421/2013, III. ÚS 152/03, IV. ÚS 177/05, IV. ÚS 26/04, II. ÚS 595/2013, IV. ÚS 26/04, ale aj m. m. II. ÚS 130/02, IV. ÚS 31/03, II. ÚS 342/2014, IV. ÚS 71/2013, II. ÚS 342/2014, II. ÚS 165/2015, III. ÚS 187/2015, III. ÚS 320/2015, II. ÚS 619/2015, I. ÚS 167/2016 Najvyšší súd Slovenskej republiky 4 M Cdo 17/2009, 3 Cdo 153/96, 6 Cdo 210/2010
súvisiace právne predpisy	zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov
klúčové slová	práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu - právo na súdnu ochranu zaujatosť / predpojatosť - námietka zaujatosti právomoc - právomoc ústavného súdu práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu - právo na spravodlivý proces arbitrárnosť

	dovolanie - dovolacie dôvody
--	------------------------------

spisová značka	II. ÚS 347/2016
populárny názov	Dovolanie v konkurznom konaní
sudca spravodajca	Ladislav Orosz
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	26.04.2016
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Dovolanie proti uzneseniu vydanému v konaní podľa zákona o konkurze a reštrukturalizácii nie je prípustné.
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ oznámil na základe potvrdeného reštrukturalizačného plánu dlžníka zavedenie dozornej správy nad dlžníkom. Oznámenie bolo zverejnené v Obchodnom vestníku s účinkami od 11. mája 2011. Na návrh veriteľa bolo uznesením Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) začaté konkurzné konanie na majetok dlžníka. Do funkcie predbežného správcu bola ustanovená obchodná spoločnosť K.</p> <p>Proti uzneseniu, ktorým okresný súd vyhlásil konkurz na majetok dlžníka a do funkcie správcu ustanovil predbežného správcu, podal sťažovateľ odvolanie, v ktorom žiadal, aby odvolací súd zmenil uznesenie okresného súdu z 5. novembra 2014 v časti „jeho druhej výrokovej vety a ustanovil do funkcie správcu dozorného správcu, teda Sťažovateľa“. Odvolanie bolo Krajským súdom v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) odmietnuté z dôvodu, že bolo podané neoprávnenou osobou podľa § 19 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii v spojení s § 218 ods. 1 písm. b) OSP. Proti uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľa odmietol z dôvodu, že dovolanie je nepripustné podľa § 198 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii v spojení s § 243b ods. 5 a § 218 ods. 1 písm. c) OSP.</p> <p>Porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sťažovateľ odôvodnil prílišnou formálnosťou pri skúmaní podmienok prípustnosti dovolania najvyšším súdom, ako aj arbitrárnosťou napadnutého uznesenia.</p>
z odôvodnenia	<p>Najvyšší súd v napadnutom uznesení s poukazom na § 198 ods. 1 druhú vetu zákona o konkurze a reštrukturalizácii dospel k názoru, že proti uzneseniu vydanému v konaní podľa zákona o konkurze a reštrukturalizácii nie je dovolanie, ale ani mimoriadne dovolanie prípustné. Sťažovateľ uvedený právny záver najvyššieho súdu nijako konkrétne nespochybnil, ale napriek tomu dovolaciemu súdu vytkol, že sa vecne nezaoberal jeho dovolacími námietkami.</p> <p>Ústavný súd poukázal na relevantnú časť odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, v ktorej dovolací súd s poukazom na § 198 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii a § 236 ods. 1 OSP zdôraznil, že „<i>mimoriadne opravné prostriedky ako také sú v konkurznom konaní, reštrukturalizačnom konaní, ako aj v konaní o oddĺžení vylúčené. Vylúčené je preto dovolanie aj mimoriadne dovolanie. Rovnako vykonateľnosť rozhodnutí vydaných v konkurznom konaní, reštrukturalizačnom konaní, ako aj v konaní o oddĺžení nie je možné odložiť. Vyplýva to z ust. § 197 ods. 4 ZKR. Ustanovenie Občianskeho súdneho poriadku o odložení vykonateľnosti jednotlivých rozhodnutí sa z toho dôvodu nepoužije. Dovolací súd dospel k záveru, že s poukazom na ust. § 198 ods. 1 ZKR je dovolanie proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave neprípustné. Preto dovolanie dozorného správcu podľa § 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c) O. s. p. bez toho, aby skúmal vecnú správnosť napadnutého uznesenia odvolacieho súdu, odmietol.</i>“.</p> <p>Právny názor najvyššieho súdu vyslovený v napadnutom uznesení je v zhode s jeho ustálenou judikatúrou, v ktorej opakovane uvádza, že zákon o konkurze a reštrukturalizácii neobsahuje komplexnú úpravu konkurzného procesu, a preto jeho § 196 ustanovuje primerané subsidiárne použitie Občianskeho súdneho poriadku, pokiaľ zákon o konkurze a reštrukturalizácii neustanovuje inak. Zásadne odlišná je však úprava mimoriadnych opravných prostriedkov, keďže §</p>

	<p>198 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii ustanovuje, že dovolanie proti uzneseniu vydanému v konaní podľa citovaného zákona nie je prípustné.</p> <p>Keďže neprípustnosť dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku v konaní podľa zákona o konkurze a reštrukturalizácii bránila tomu, aby sa najvyšší súd vysporiadaval s dovolacími námietkami sťažovateľa vecne, je podľa názoru ústavného súdu odôvodnenie obsiahnuté v napadnutom uznesení najvyššieho súdu dostatočné a presvedčivé. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu všeobecný súd nemôže porušiť základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ak koná vo veci v súlade s procesnoprávnymi predpismi upravujúcimi postupy v občianskoprávnom konaní. Takýmto predpisom je v konkrétnych podmienkach prerokovanej veci zákon o konkurze a reštrukturalizácii. Vzhľadom na uvedené skutočnosti napadnutým uznesením najvyššieho súdu nemohlo dôjsť k porušeniu sťažovateľom označených práv podľa ústavy a dohovoru. Samotná skutočnosť, že sťažovateľ má na vec iný názor, nemôže bez ďalšieho znamenať, že k porušeniu týchto práv skutočne aj došlo.</p> <p>Vychádzajúc zo všetkých dosiaľ uvedených skutočností, ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov	<p>Ústavný súd Slovenskej republiky: I. ÚS 66/98, I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07, I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06, II. ÚS 556/2015, II. ÚS 213/06</p> <p>Najvyšší súd Slovenskej republiky: 3 Obdo 40/2007, 2 Obdo 2/2010</p>
súvisiace právne predpisy	zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov § 198 ods. 1
klúčové slová	<p>konkurz a reštrukturalizácia / vyrovnanie - účinky vyhlásenia konkurzu</p> <p>dovolanie - prípustnosť</p> <p>konkurz a reštrukturalizácia / vyrovnanie - správca konkurznej podstaty</p>

spisová značka	II. ÚS 379/2016
populárny názov	Absencia rozhodnutia o účelovom určení užívania nehnuteľnosti
sudca spravodajca	Lajos Mészáros
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	12.05.2016
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	<p>Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1</p>
analytická právna veta	
skutkový stav a základné fakty	<p>Okresný súd napadnutým rozsudkom uložil sťažovateľovi ako odporcovi v konaní povinnosť zaplatiť navrhovateľovi sumu 2 887,90 eur s príslušenstvom. Okresný súd rozhodol na základe toho, že sťažovateľ užíval priestor označovaný ako „byt 106“, ktorý mu bol pôvodne pridelený spoločnosťou T., ako služobný na základe rozhodnutia o pridelení služobného bytu. Dňa 1. júla 1992 bol ukončený pracovný pomer sťažovateľa u vtedajšieho majiteľa budovy a zanikol mu tak i nájom predmetného priestoru, napriek tomu ho sťažovateľ naďalej užíval. Navrhovateľovi vznikol k predmetnému priestoru právny vzťah ako nájomcovi bývalého internátu a sťažovateľ bol povinný v tomto období platiť cenu za ubytovanie navrhovateľovi.</p> <p>Proti napadnutému rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie. Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil napadnutý rozsudok okresného súdu.</p> <p>Sťažovateľ namietal, že všeobecné súdy sa s jeho argumentáciou nevysporiadali a formalistickým výkladom právnych predpisov a tiež prejavom jeho vôle dospeli k extrémne nespravodlivému záveru. Klúčovou námietkou sťažovateľa bolo, že „<i>mu právo nájmu nezaniklo po tom, čo pre svojho bývalého zamestnávateľa prestal vykonávať prácu, a to z dôvodu, že mu jednak nebola zabezpečená primeraná bytová náhrada a jednak z dôvodu, že s ním ako nájomcom nikto nájomný vzťah neukončil ... Sťažovateľ mal za to, že predmetný priestor je bytom, nakoľko ho ako byt 25 rokov užíval a v priebehu celej tejto doby nebolo nikdy nikým spochybnené, že by o byt nešlo. Rovnako bol</i></p>

	<p><i>presvedčený, že na predmetný priestor sa vzťahujú predpisy o regulácii nájomného... sťažovateľ sa bránil najmä tým, že navrhovateľ v spore nemá aktívnu vecnú legitimáciu, nakoľko sťažovateľ je v právnom vzťahu s vlastníkom budovy a nie s osobou navrhovateľa.... Súd však skonštatovali, že v priebehu dokazovania bolo preukázané, že priestor uvedený v Rozhodnutí o pridelení služobného bytu nebol nikdy skolaudovaný ako byt a nie je možné absenciu právoplatného rozhodnutia stavebného úradu o účelovom určení miestnosti, ktoré byt tvoria na trvalé bývanie, nahrádzať vôľou účastníkov občianskoprávneho vzťahu, a to ani v prípade, ak by fakticky, t. j. stavebne existoval. ...“</i></p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Vo vzťahu k napadnutému rozsudku okresného súdu ústavný súd s odkazom na princíp subsidiarity pri predbežnom prerokovaní sťažnosť v tejto časti odmietol pre nedostatok svojej právomoci.</p> <p>K namietanému porušeniu čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým rozsudkom krajského súdu ústavný súd uviedol, že z formálneho hľadiska nemožno napadnutému rozsudku krajského súdu pre účely posudzovania dodržania dikcie čl. 46 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd nič vytknúť. Napadnutý rozsudok krajského súdu spĺňa požiadavky vyplývajúce z príslušnej zákonnej reglementácie formálnej kvality rozhodnutia odvolacieho súdu tejto procesnej formy.</p> <p>Ústavný súd sa však pristavil pri názore okresného súdu, ktorý odobril aj krajský súd, že <i>«ustanovenia občianskeho zákonníka či ustanovenia iných právnych predpisov nepripúšťajú, aby absenciu právoplatného rozhodnutia stavebného úradu o účelovom určení miestnosti, ktoré byt tvoria, na trvalé bývanie, nahrádzala vôľa účastníkov občianskoprávneho vzťahu a to ani v prípade, ak by fakticky, t. j. stavebne existoval. Zákon tiež nepripúšťa, aby sa pojem „byt“ vykladal v občianskoprávných vzťahoch v prospech alebo neprospech niektorého z účastníkov zmluvy, pretože zákon takéto členenie nepozná.»</i>. Okresný súd na tomto základe uzavrel, že <i>„keďže... na predmetný zmluvný vzťah nie je možné aplikovať ustanovenia upravujúce zmluvu o nájme bytu, postupom v zmysle § 491 ods. 2 OZ v platnom znení, je potrebné na predmetný zmluvný vzťah aplikovať ustanovenia, ktoré upravujú takýto záväzok najbližšie, t. j. ustanovenia upravujúce zmluvu o ubytovaní“</i>.</p> <p>Na otázku prenášania verejnoprávnych prvkov do súkromnoprávných vzťahov, špeciálne pri posudzovaní neplatnosti nájomnej zmluvy k nehnuteľnosti z dôvodu absencie kolaudačného rozhodnutia, resp. existencie kolaudačného rozhodnutia o inom účelovom určení užívania nehnuteľnosti, existuje v praxi i menej formalistická odpoveď, ako podali v sťažovateľovej veci všeobecné sudy. Možno poukázať na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22 Cdo 333/2002 z 20. februára 2003, podľa ktorého <i>„také otázky, zda určitá místnost je místností obytnou, si soud může vyřešit sám, pokud ovšem o této otázce již nerozhodl stavební úřad ... Soud musí v zásadě vycházet z kolaudačního rozhodnutí, kterým však není vázán. Jde-li, jak tomu bylo v tomto případě, o místnosti, které jsou prokazatelně po desetiletí s vědomím a souhlasem stavebního úřadu užívány jako obytné, může soud vycházet pro určení charakteru domu z toho, že jde o obytné místnosti, i když kolaudační rozhodnutí, vydané ve třicátých letech minulého století, takové určení neobsahuje.“</i>.</p> <p>Taktiež možno odkázať na nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 2541/09 zo 7. apríla 2011, ktorý v obdobnej veci uviedol: <i>„V přezkoumávané věci se obecné soudy obou stupňů, při rozhodování o určení vlastnického práva, uchýlily ke zjevnému formalismu. Jejich hlavními argumenty o neplatnosti nájemní smlouvy, ... je neexistence (odvolací soud) či neurčitost (obvodní soud) předmětu nájmu a skutečnost, že stěžovatel používal prostory k jinému účelu, než k jakému byly stavebně určeny. Jak ale vyplývá ze zmíněné nájemní smlouvy, nájemce (v řízení před Ústavním soudem stěžovatel) měl pronajaté prostory užívat v souladu s předmětem jeho činnosti. Ten byl popsán v rozhodnutí o registraci stěžovatele,... Výše uvedenými argumenty (rozpor předmětu činnosti stěžovatele se stavebně technickým určením nemovitosti a nedostatek předchozího souhlasu národního výboru) obecné soudy v podstatě vyčerpaly odůvodnění svých rozsudků. Jejich další argumentace se pouze odvíjí od neplatnosti nájemní smlouvy. ... Ze shora uvedených důvodů dospěl Ústavní</i></p>

	<p>soud k závěru, že jak obvodní soud, tak i soud odvolací prováděly hodnocení důkazů, interpretaci právních předpisů a jejich aplikaci na předmětné smlouvy zcela formálně, bez ohledu na respekt k základním právům stěžovatele zaručeným ústavním pořádkem. Daly tak přednost formalistickému přístupu v rozhodování o určení vlastnického práva před ochranou stěžovatelových základních práv. Tím porušily stěžovatelovo základní právo na spravedlivý proces, zakotvené v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.“</p> <p>Ústavní soud však nebol v prípade napadnutého rozsudku nútený bližšie analyzovať, či krajský súd mal zvoliť vo veci sťažovateľa menej formalistický prístup pri ustálení otázky typu právneho úkonu, ktorý bol medzi sťažovateľom a navrhovateľom (prenajímateľom „bytu“) uzatvorený, a to z dôvodu, že všeobecné súdy nerozhodovali o neplatnosti určitej zmluvy uzatvorenej medzi sťažovateľom a navrhovateľom. Kľúčovou otázkou v danej veci bolo, či sťažovateľ nehnuteľnosť (priestor) užíval, či mal za užívanie platiť odplatu a v prípade, že takúto povinnosť mal a napriek tomu odplatu za užívanie nehnuteľnosti (priestoru) neuhrádzal, v akej výške mu vznikol dlh.</p> <p>Tieto otázky krajský súd spolu s okresným súdom ustálili riadnym spôsobom, pričom bolo preukázané, že sťažovateľ užíval „byt 106“, ktorý mu bol pôvodne pridelený spoločnosťou T., ako služobný, a to aj v období, v ktorom mal nehnuteľnosť od vlastníka prenajatú ako nájomca navrhovateľ, pričom rovnako bolo nepochybné, že sťažovateľ od októbra 2008 riadne neuhrádzal platby za užívanie „bytu 106“. Ustálenie povinnosti sťažovateľa uhrádzať platby za užívanie „bytu 106“, resp. ustálenie vzniku dlhu na platbách za užívanie „bytu 106“ vo výške vypočítanej na základe dohodnutej výšky sumy za užívanie „bytu 106“ zo strany všeobecných súdov je potrebné považovať za ústavne korektné a udržateľné.</p> <p>Ústavný súd preto sťažnosť aj v tejto časti odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠP a iných súdov	Najvyšší súd Českej republiky: 22 Cdo 333/2002 Ústavný súd Českej republiky: I. ÚS 2541/09
súvisiace právne predpisy	
kľúčové slová	občianske súdne konanie zmluva cena - zmluvná byt - služobný

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.